Független művelődési és helytörténeti havilap
XXV. évfolyam 6. (700.) szám, 2019. június 20. – csütörtök

HÉTFALU

Alapította és szerkesztette (1906–1911):
dr. Fekete Endre és Kiss Béla

Szerkesztők: Hochbauer Gyula és
dr. Kovács Lehel István

Szerkesztőség

170 éve zajlott le a II. tömösi csata

A II. tömösi csatáról többször megemlékeztünk, számtalanszor leróttuk kegyeletünket a Magyarvár emlékművénél, Kiss Sándor ezredes hőstettét sokszor megénekeltük. Artur Adamovics Nyepokojcsickij *Az erdélyi hadjárat orosz szemmel* című könyv szerzőjének szavaival próbáljuk most a másik fél csataleírását is megismerni.

Az erdélyi hadműveleteket feldolgozó Nyepokojcsickij neve alatt megjelent mű az V. hadtest vezérkaránál készült, valószinűleg közös munka eredménye, amelynek irányítója és végső formába öntője vezérkari főnökként bizonyára Nyepokojcsickij volt. A munkát Rosonczy Ildikó fordította magyarra.

*

A főoszlop, amelynek a Tömösi-szoroson át kellett bevonulnia Erdélybe, a következő egységekből állt: Az elővédbe, a 15. gyaloghadosztály 1. dandárának parancsnoka, Dyck vezérőrnagy parancsnoksága alatt, az alábbi egységek tartoztak: a pragai gyalogezred 4 zászlóalja; a lublini vadászezred 4 zászlóalja; a nassaui herceg nevét viselő ulánusezred 8 százada; a 15. tüzérdandárból a 6. és a 7. könnyűüteg 16 lövege; a 9. könnyűlovas-üteg egy félütegének 4 lövege; a 43. kozákezred 6 szotnyája; az 1. kozákezred 2 szotnyája.

A főerők, élükön Hasford altábornaggyal, a következő egységekből álltak: a modlini gyalogezred 4 zászlóalja; a podoliai vadászezred 4 zászlóalja; a zsitomiri vadászezred 3 zászlóalja; az 5. lövészzászlóalj 1 zászlóalj; az 5. árkászzászlóalj egy hadikészlettel 1 zászlóalj; a bugi ulánusezred 8 százada; a 14. tüzérdandárból a 3. közepes- és a 3. könnyűüteg 16 löveg; a 15. tüzérdandárból a 4. közepesüteg 8 löveg; egy könnyűlovas-üteg egy osztálya 4 löveg; a 48. kozákezred 2 szotnyája.

Összesen: 21 zászlóalj; 16 lovasszázad; 48 löveg; 10 kozákszotnya.

A hadtestparancsnok, miután a hadjárattal kapcsolatos összes parancsait kiadta, június 4-én [június 16-án] Bukarestből elindult Ploieşti-be. Június 5-én [június 17-én] a csapatok átvonultak Comarnicba; 6-án [június 18-án] az elővéd már túlhaladt Sinaián, a Predeálba vezető út felén, a főerők pedig elérték Szinaját.

Az út Ploieşti-től Cîmpináig rendkívűl jó, de innen a Szinajai kolostorig harminchárom verstán át a Prahova folyó meredek, magas hegyek közé szorult völgyében halad tovább. Ezen a szakaszon az út több mint tizenöt alkalommal gázlókon visz át, és jórészt a gyakran váratlanul kiáradó folyó partján vezet. Néhány helyen a folyóvölgyet annyira összeszorítják a hegyek, hogy az út a közeli hegynyúlványok meredek lejtőire kényszerül: ilyenkor a felettébb nehezen járható, keskeny köves út szakadékok szélére szorul. Mindezen akadályok ellenére a szorosban nincs egyetlen olyan hely sem, ahol a tüzérség, ha nehézségek árán is, de ne tudna továbbhaladni. Ezért Comarnictól a meredek lejtőkön és kaptatókon, amikor a sebes folyó egyik partjáról a másikra ide-oda kellett átkelnünk, s amikor sziklaóriások, kőhalmok és a szoros mindkét oldalát, gyakran a feneketlen szakadékok legszélét is beborító rengeteg ágbogai és fatuskói között kellett vonulnunk, egész századokra is szükség volt, hogy a lövegeket és a szekereket, egyiket a másik után, az emberek kézi erővel vontassák tovább. Mikor a hegyekre felkapaszkodtunk, a lovakat mindig ki kellett fogni a csúcsokra már felért szekerek elől, hogy a lent maradtak elé segítségként befoghassák őket. Ilyen nehézségek mellett a főerők késő estig gyűltek össze Sinaiánál, s csak a könnyű fogatok voltak velük; az összes nehézszekerek egész éjjel és még másnap is az úttal küszködtek. Sinaiától a szoros kiszélesedik, az emelkedők szelídebbekké válnak, s az út általában sokkal jobb, Predeáltól a határ vonaláig rendesen járható; majdnem sík területen, egy eléggé ritka erdőség széles vágatában vezet végig.

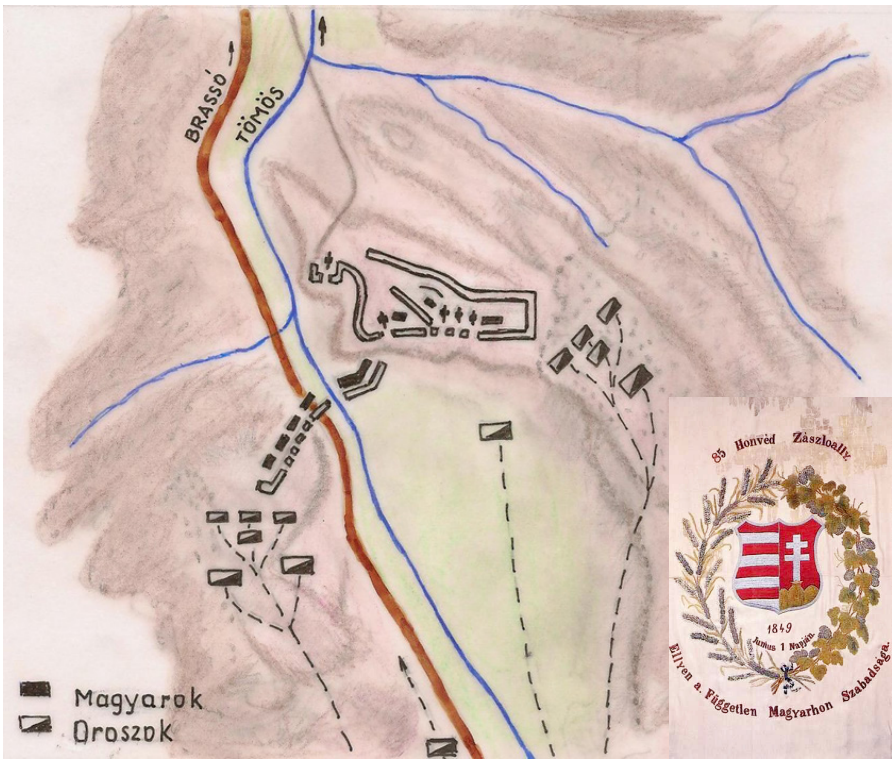

Jónás András: A Tömösi csata Oreusz nyomán.

Amikor az elővéd a predeáli kolostorhoz ért, s a kozákok előőrsei csaknem a magyarok által megszállt kolostorig cirkáltak, százötven ellenséges lovas este hét óra tájban, valószínűleg felderítés céljából, egy löveg és egy gyalogoszszázad fedezete mellett megindult felénk. Előőrseink visszahúzódtak a többiekhez, az odaküldött kozákezred azonban arra kényszerítette a magyarokat, hogy hátráljanak vissza a kolostorig.

Június 7-én [június 19-én] hajnalban a hadtestparancsnok Sinaiából elindult az elővédhez, és reggel öt órakor átvette az irányítást. A főerők egy része, mégpedig az 5. lövészzászlóalj, a zsitomiri ezred három zászlóalja (a 4. Ploieşti-ben maradt, hogy kétszersültet süssön, de rövidesen csatlakozott a különítményhez), a podoliai ezred, a 3. közepes- és a 3. könnyűüteg Sinaiából három órakor indult el, hogy az elővéd ne maradjon tartalék nélkül. Az volt a parancs, hogy ezek a csapatok csak a lőszeres taligákat vigyék magukkal. A főerők többi része Sinaiánál pihenőt kapott, hogy azok a csapatok, amelyek 6-ig [június 18-ig] még nem érkeztek meg, Sinaiánál csatlakozhassanak hozzájuk.

Reggel fél nyolckor az élcsapat éke elérte a magyar előőrsöket. A hadtestparancsnok két kozákszotnyát küldött előre, és megparancsolta nekik, hogy lávával támadjanak az ágyútüzet nyitó ellenségre. Azonnal megindítottuk a pragai gyalogezredet és a 6. könnyűüteget. Az ezred két zászlóalja a szorosban, a másik két zászlóalj pedig az erdős magaslatokon a szoros két oldalán nyomult előre; hamarosan az egész vonalon erős puskaropogás hangzott fel, amelyhez ágyúdörgés is társult. A szemből és a szárnyakon egyszerre szorongatott magyarok megkezdték a visszavonulást, s a predeáli kolostor mögött előre kialakított állást foglalták el.

(Folytatása a 2. oldalon.)

SZERKESZTŐSÉG

170 ÉVE ZAJLOTT LE A II. TÖMÖSI CSATA

(Folytatás az 1. oldalról.)

Az utat torlaszok zárták el, mögülük egy háromlöveges üteg tüzelt, jobb felől a magaslaton pedig egy kis erődítmény állt, amelyet gyalogságuk szállt meg. Lövészeik az egész állás előtt sűrű láncot képeztek: farönkök, rőzse, kő, s a baloldalt álló építmény (az erdőkerülők őrbódéja) fedezékébe húzódtak, kétoldalt pedig az elég sűrű erdőre támaszkodtak. A kozákok elfoglalták a kolostort, gyalogságunk pedig az üteg és a lövészek támogatásával folytatta a támadást, s kiverte az ellenséget az erődítményből és a torlaszok mögül. A magyarok egyre viszonozva a tüzet ismét megálltak egy mellvéd mögött, amelyet a környék legmagasabb hegytetején emeltek (ezen a hegyen ered a Prahova folyó), ahol a határ is húzódik. Erről a hegygerincről az út egy meredek lejtőn visz le az osztrák veszteglőházhoz, Felsőtömöshöz, amely vagy ötszáz lépéssel van lejjebb a gerinctől. A rohamozó pragaiak az ellenséget visszavetették, s az a meredélyen a veszteglőházhoz futott. Lüders tábornok, tekintettel arra, hogy a katonákat az előző napi rendkívül nehéz menetelés meg az ellenség határig tartó üldözése kimerítette, nem tartotta célszerűnek, hogy még aznap rohamot intézzen a Tömösi-szoros ellen, ezért a gyalogságnak a hegygerincen megálljt parancsolt. A magyarok felgyújtották a veszteglőházat, és a kozákok üldözésétől kísérve folytatták a visszavonulást az Alsótömöshöz vezető úton. A veszteglőházhoz leereszkedő kozákokat az épület mögül erős puskatűz fogadta. A magyarok visszavonulásától fellelkesedett lövészek egy része betört a veszteglőházba. Támogatásukra odaküldtünk egy zászlóaljat is, mert az élénkülő lövöldözés arra utalt, hogy az ellenség erősítést kapott. A magyarokat kemény küzdelem után sikerült végleg kiverni a veszteglőházból, amelyet megszálltak a kozákok. Ebben az összecsapásban elesett az 1. doni ezred parancsnoka, Kosztyin alezredes.

A reggel fél nyolctól délután kettőig tartó csatában elesett egy törzstisztünk és tizenkét alacsonyabb rangú katonánk, megsebesült egy tiszt és harmincegy alacsonyabb rangú katona. A magyarok elszántan, bátran, nagy kitartással harcoltak, segítségükre volt az összecsapás helyétől a veszteglőházig vagy tíz verszta hosszan húzódó dimbes-dombos terep is. Tíz foglyot ejtettünk. Vallomásukból kiderült, hogy a csatában részt vett ellenséges haderő háromezer embert számlált és három ágyúja volt. Részünkről nyolc ágyú fedezete mellett szintén vagy háromezren vettek részt az összecsapásban, a többi csapat tartalékban maradt. Lüders tábornok az egyik legfontosabb szabálynak azt tartotta, hogy mindig erős tartalékot kell állítani, s ettől soha nem tért el.

A veszteglőház sokáig égett annak ellenére, hogy katonáink teljes erővel próbálták a tüzet eloltani; a magyarok az összes ablakok üvegét előre kitörték, a helyiségeket meg kátránnyal és szalmával töltötték meg. A lángok fénye a háborúval szükségképpen együttjáró pusztulás előhírnökeként világított az éjszaka sötétjében. Egy katonai szakíró szavait idézve, miszerint a háború szükséges rossz, a mi dolgunk az, hogy a lehető legkisebb veszteségekkel, a hadműveletek színteréül kiválasztott országnak minél kisebb kárt okozva érjünk el eredményeket.

A magyarok elszánt védekezése alapján arra lehetett következtetni, hogy keményen fognak küzdeni a Tömösi-szorosban előre megerősített állásban, melyet bevehetetlennek tartottak, ezért a hadtestparancsnok Erdély bejáratát két oszlopban akarta megrohamozni: a főerőkkel a Tömösi-szorosban, és egy megkerülő bal oszloppal a Potekâ Furnicii-nak nevezett úton kívánt előnyomulni, amely a predeáli kolostortól balra tart Rozsnyó irányába. Ennek az oszlopnak az volt a feladata, hogy – lélektani nyomást gyakorolva a magyarokra – segítse a Törcsvári-hágón benyomuló Engelhardt vezérőrnagyot. A megkerülést végrehajtó oszlopba a podóliai vadászezred 1. és 2. zászlóalját osztották be a 14. tüzérdandár 3. könnyűütegének kér ágyújával és az 1. doni ezred két szotnyájával együtt. Az oszlop, melynek parancsnoka a podóliai vadászezred parancsnoka, Lovcsev ezredes lett, hajnali háromkor indult el Predeálból.

A Szinajai kolostortól és az Izvorna falutól a Bucsecs hegy lábához vezető két hegyi ösvény összefut, és a Prahova folyó völgyéből a Potekâ Furnicii nevű, a hegygerincre kapaszkodó, majd aláereszkedő meredek és keskeny útként vezet ki.

A főoszlop, állományában 14 és fél zászlóaljjal, 8 lovasszázaddal, 36 löveggel és 6 szotnya kozákkal 8-án [június 20-án] hajnali négykor kelt útra. A hágótól rövid lejtő visz a veszteglőházhoz, s ott kezdődik az elég nyitott Tömösi-szoros, amelyen jól járható országút halad végig. Dyck vezérőrnagy parancsnoksága alatt az elővéd, amely a pragai, a lublini ezredekből, két árkászzászlóaljból, egy lövészszázadból, húsz gyalogsági lövegből és öt szotnya kozákból állt, Felsőtömösnél gyülekezett, majd két vonalban nyomult előre: az elsőben a pragai gyalogezred haladt két zászlóaljával és a 3. Közepesüteg négy lövegével az úton, jobbra és balra pedig egy-egy megkerülést végző zászlóaljával; a második vonalban ugyanilyen rendben haladt a lublini vadászezred a 7. könnyűüteggel; a 6. könnyűüteg az ezredek között vonult fel, a kozákok pedig az oszlop végén.

Csapataink vagy két versztát hagyhattak maguk mögött, amikor találkoztak az ellenséggel. A magyarok néhány ágyúlövés után hátrálni kezdtek előre kialakított állásuk felé. Tömöstől az út először egy eléggé széles és nyílt szorosban halad, de hat versztával tovább a Tömös jobb partjához lehúzódó hegynyúlvány és a vele szemközti sziklás oldal csak rendkívül keskeny, legfeljebb kilenc szazseny széles átjárót biztosít. A szoros két oldalán emelkedő, áthatolhatatlan rengeteggel benőtt, mély, meredek szakadékokkal szabdalt, magas sziklás hegyek ennek a szűkületnek a megkerülését nagyon megnehezítik, csak bal felől vezet erre egy kis ösvény, de az is alig járható. A hegynyúlvány gerincén egy öt löveggel felszerelt erődítmény állt. Ezek az ágyúk igen jól be tudták lőni az összes oda vezető utakat. Az erődítményhez balról egy rőzsekötegekből emelt homorú ívű mellvéd csatlakozott, aztán egy magas földsánc következett, amely a hegyoldalon vezetett fölfelé a hegy csúcsáig, s az erdő sűrűjébe veszett bele. Az erődítmény főépülete előtt vagy húsz szazseny távolságra egy félkörív alakú torlasz emelkedett, amely jobbszárnyával a Tömösre támaszkodott; a folyó medrét rőzsekötegekből összerótt mellvéd keresztezte. A mellvédhez egészen az útig földsánc és magas sánckasok sora csatlakozott. Az úton erős, jól megvasalt rácsos kapu állt, amelytől a mellvéd folytatódott, és jobbra a sziklákra támaszkodott, a hegyoldalon tovább pedig szálfákból és kövekből emelt torlasz húzódott, amely a meredély sűrű erdőségében tűnt el. Mint később kiderült, ezt az állást maga Bem választotta ki, és a jó tüzér szemével erősítette meg. Sőt Kiss magyar ezredesnek, a brassói körzet csapatai főparancsnokának azt mondta, hogy ezt az állást nagy létszámú ellenséges csapatokkal szemben is könnyedén lehet tartani két héten át, ami elég idő arra, hogy közben a segítséget hozó főerők odaérjenek.

Az állást megközelítő csapatainkat erős ágyútűz fogadta. A terepviszonyok miatt csak három löveget tudtunk felállítani az utat keresztező, meredek magaslaton. A hegy mögött semmit nem lehetett csinálni, a gerincen tüzelve pedig az ágyúkat minden lövés után vissza kellett gurítani a helyükre. Később nagy nehezen még egy ágyút sikerült itt elhelyeznünk. A pragai gyalogezred parancsnoka, Vranken ezredes, aki ezredével elöl haladt, egy zászlóaljat jobbra küldött, hogy az állás szárnyát megrohamozza, egy zászlóaljat pedig balra, a kerülőt biztosító meredek ösvényre.

(Folytatása a 3. oldalon.)

RMDSZ COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY
TÁMOGATÓ AZ RMDSZ ÉS A COMMUNITAS ALAPÍTVÁNY
MINISZTERELNÖKSÉG NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG
BETHLEN GÁBOR Alapkezelő Zrt.
HÉTFALU HONLAPJA
www.hetfalu.ro

● SZERKESZTŐSÉG

170 ÉVE ZAJLOTT LE A II. TÖMÖSI CSATA

(Folytatás a 2. oldalról.)

Az ágyúknál két zászlóalj maradt. A lublini vadászezred 1. zászlóalja jobbról támogatta a pragai zászlóaljat, három zászlóalj pedig tartalékban várakozott. Dyck vezérőrnagy, hogy az állás jobbszárnyának megkerülését elősegítse, a pragai ezrednek további két zászlóalját odaküldte, két lublini zászlóaljat pedig előre az üteghez vezényelt. Csapatainknak ezek a ránk irányuló heves puska- és ágyútűzben megtett erőfeszítései először eredménytelenek voltak, eltekíntve a 3. közepesüteg parancsnokának, Osztrogradszkij ezredesnek azon vakmerő lépésétől, amellyel ő tüzérosztályát az ellenséghez puskalövésnyi távolságra vitte előre. Lövedékek sokasága, puskagolyók ezrei hasították a levegőt, gyilkos tűz pusztított, a lövések füstje sűrű fellegként borította a csata néhány öles színhelyét. Dyck vezérőrnagy hamarosan súlyosan megsebesült, az üteg említett osztályából sok ember és ló dőlt ki, s már a zászlóaljak is elég tetemes veszteséget szenvedtek. Az erőd keményen tartotta magát. Ekkor Lüders tábornok a lublini vadászezred 4. zászlóalját, élén az ezredparancsnokkal, Lipszkij ezredessel személyesen irányította az ellenséges állás balszárnya ellen, s a már ottlévő 3. pragai zászlóaljjal meg a lublini ezred 1. zászlóaljával együtt, élükön Vranken ezredessel, döntő rohamot indított, melyet teljes siker koronázott. A gyalogság gyors szuronyrohamával kiverte a magyarokat az erődből. Azok futásnak eredtek, de oly sebesen szaladtak, hogy a közelben lévő kozákok alig tudták utolérni őket. Az árkászok hamarosan szabaddá tették az utat, és Lüders tábornok előreküldte a nassaui herceg nevét viselő ulánusezredet egy lovasüteg egyik osztályával, hogy üldözzék a lábát már megvetni és felfejlődni nem tudó, Sepsiszentgyörgy felé menekülő ellenséget. Ehhez az igen gyors hátráláshoz hozzájárult az állás jobbszárnyának megkerülésére kiküldött, a pragai ezred három zászlóaljából álló oszlop is. Az oszlop előretolt lövészeinek sikerült sziklákon és szakadékokon át az erődöt megkerülniük, amin a terepet járhatatlannak tartó magyarok alaposan el is csodálkoztak. A magyarok mintegy 200 halottat, egy zászlót, öt löveget és néhány élelmiszerrel megrakott málhásszekeret veszítettek. A lövegek közül kettőnek megvolt a teljes vonószerkezete is. A különítmény parancsnoka, Kiss ezredes egy tisztttel sebesülten esett fogságba. A ellenségnek négyezer embere és hat lövege volt.

Mi holtakban egy főtisztet, 11 alacsonyabb rangú katonát veszítettünk, Dyck vezérőrnagynak egy puskagolyó átment a jobb kezén, és kartácstól is súlyosan megsebesült. Rajta kivül 6 főtiszt és 102 alacsonyabb rangú katona sebesült meg. Vranken ezredes kartácstól sérült meg és egyébb sérülést szenvedett 6 főtiszt és 39 alacsonyabb rangú katona. Ezzel a csatával Dyck vezérőrnagy gyémántokkal ékesített, Vitézségért feliratú aranyszabját, Osztrogradszkij ezredes vitézségért járó aranyszabját érdemelt ki, Lipszkij és Vranken ezredeseket pedig egy rendfokozattal előléptették. Afonyint, a 43. doni kozákezred zászlósát az ellenség üldözése során zsákmányolt ágyúkért a Szent György-rend 4. fokozatával tüntették ki.

Lovcsev ezredes oszlopa szinte járhatatlan úton haladt, amelyet azonban az ellenség alig védett, és néhány puskalövés után el is hagyott. Lüders tábornok a tömösi állás birtokbavétele után parancsot adott Lovcsev ezredesnek, hogy csatlakozzék a különítményhez.

Egy kis pihenő után a csapatok két oszlopba fejlődve vonultak tovább Brassó felé. Ez a város a fő hegyvonulattól leszakadt, erdővel borított hegy lábánál fekszik. Ehhez a hegyhez csatlakozik a város délről és nyugatról, északról és keletről pedig a Tatrang, az Olt és a Neugraben folyók közé zárt, nagy kiterjedésű, rendkívül termékeny, földművelő szászoktól lakott síksággal szomszédos. A kitűnően megépített nagy falvak lakóik jólétéről tanúskodnak. Brassó olyan, mint az ősi német városok, nem nagy, de fekvéséből következően festőien szép város. Főként szászok lakják, de a Székelyföld közelsége miatt sok magyar lakosa is van. [...] Rendfenntartásra egy zászlóalj vonult be a városba, az összes többi csapatok pedig táborba szálltak.

● A ZAJZONI RAB ISTVÁN KÖZÉPISKOLA TANÍTÓI KÖZÖSSÉGE

XXVI. MEGYEI TEHETSÉGKUTATÓ VERSENY

2019. május 25-én, szombaton tartottuk a Zajzoni Rab István Középiskolában a XXVI. Megyei Tehetségkutató Versenyt. Brassó megye 11 iskolájából 123 elemi osztályos tanuló mondott el 37 magyar népmesét, énekelt el 72 magyar népdalt és készített 50 rajzot az elvarázsolt erdőről. 41 tanító készítette fel a gyerekeket.

*

Mindegyik résztvevő nagyon ügyesen szerepelt, de mint bármelyik versenyen, a jók között voltak legjobbak, akik díjat nyertek:

*

Mesemondás:

Előkészítő osztály: I. díj: Bartha Márk (2-es Sz. Diaconu Coresi Ált. Isk.), II. díj: Bódi Bence (Ürmösi Ált. Isk.), III. díj: Remán-Zippenfenig Botond (Zajzoni Rab István Középiskola) Dicséret: Kővári Gerda Krisztina (Áprily Lajos Főgimnázium) és Barti Anett (George Moroianu Középiskola).

I. osztály: I. díj: Kis Tamás Mátyás (Zajzoni Rab István Középiskola), II. díj: Fancsali Nóra (Apáczai Csere János Ált. Isk.), III. díj: Stejaru Rebeka (Áprily Lajos Főgimnázium) Dicséret: Vinczi József (2-es Sz. Diaconu Coresi Ált. Isk.).

II. osztály: I. díj: Tamás Krisztina Andrea (George Moroianu Középiskola), II. díj: Bálint Csenge Klára (Zajzoni Rab István Középiskola), III. díj: Cioinaru-Rainer Júlia (Áprily Lajos Főgimnázium), Dicséret: Simon Renáta (Apáczai Csere János Ált. Isk.).

III. osztály: I. díj: Lázár Dániel-Vilmos (Apáczai Csere János Ált. Isk.), II. díj: Remán-Zippenfenig Sarolta (Zajzoni Rab István Középiskola), III. díj: Kozi Jafet Sámuel (15-ös Sz. Ált. Isk.), Dicséret: Czondi Soma (15-ös Sz. Ált. Isk.).

IV. osztály: I. díj: Rothbecher Balázs (2-es Sz. Diaconu Coresi Ált. Isk.), II. díj: Szabó Anita-Antónia (Apáczai Csere János Ált. Isk.), III. díj: Borca Roland (Áprily Lajos Főgimnázium) Dicséret: Czimbor Eduárd (George Moroianu Középiskola).

Bartha Márk, Kis Tamás Mátyás, Tamás Krisztina-Andrea, Lázár Dániel-Vilmos és Bódi Bence fogja képviselni megyénket novemberben Sepsiszentgyörgyön az Országos Kriza János Ballada- és Mesemondó Versenyen.

*

Ének:

Előkészítő osztály: I. díj: Szőcs Antónia (George Moroianu Középiskola), II. díj: Major Borbála (Datki Elemi Iskola), III. díj: Andrási Csanád (Áprily Lajos Főgimnázium), Dicséret: Tereblecea Benedek Lea (Zajzoni Rab István Középiskola), és Égető-Vincze Abigél (2-es Sz. Diaconu Coresi Ált. Isk.).

I. osztály: I. díj: Nyáguj Réka (2-es Sz. Diaconu Coresi Ált. Isk.), II.díj: Vajda András (George Moroianu Középiskola), III.díj: Antal Anett (15-ös Sz. Ált. Isk.), Dicséret: Bacsó Rebeka (George Moroianu Középiskola).

II. osztály: I. díj: Ráduly Kenéz (Áprily Lajos Főgimnázium), II. díj: Demeter Krisztina Melinda (15-ös Sz. Ált. Isk.), III. díj: Rothbecher Emil (2-es Sz. Diaconu Coresi Ált. Isk.), Dicséret: Dobai Kinga (2-es Sz. Diaconu Coresi Ált. Isk.).

III. osztály: I. díj: Kerekes Beatrix (2-es Sz. Diaconu Coresi Ált. Isk.), II.díj: Ceauş Martina (Áprily Lajos Főgimnázium), III. díj: Kovács Emma (15-ös Sz. Ált. Isk.), Dicséret: Dumitrache Iulia (Zajzoni Rab István Középiskola).

IV. osztály: I. díj: Rabocskai Dávid (Áprily Lajos Főgimnázium), II. díj: Benedek Boglárka (2-es Sz. Diaconu Coresi Ált. Isk.), III. díj: Nagy Emese (15-ös Sz. Ált. Isk.), Dicséret: Marosi Réka (Olthévízi Ált. Isk.).

Mind az öt I. díjas részt vesz októberben a Temesvár melletti Újszentesen sorra kerülő Országos Őszirózsa Népdalvetélkedőn.

*

Rajz:

Előkészítő osztály: I. díj: Máté Zsófia (15-ös Sz. Ált. Isk.), II. díj: Andor Endre (Áprily Lajos Főgimnázium), III. díj: Ferencz Hanna (George Moroianu Középiskola), Dicséret: Matiaş Sylvia (Zajzoni Rab István Középiskola).

I. osztály: I. díj: László Dávid (Apáczai Csere János Ált. Isk.), II.díj: Kedves Alpár (Zajzoni Rab István Középiskola), III.díj: Demeter Tímea (15-ös Sz. Ált. Isk.), Dicséret: Péterfi Dalma (George Moroianu Középiskola).

II. osztály: I. díj: Pouvoutsis Krisztina (2-es Sz. Diaconu Coresi Ált. Isk.), II.díj: Székely Anna (Zajzoni Rab István Középiskola), III.díj: Marosi Tímea (Áprily Lajos Főgimnázium), Dicséret: Ilkei Mártha Andrea (15- ös Sz. Ált. Isk.).

(Folytatás a 4. oldalon.)

* KIADJA A HÉTFALUSI MAGYAR MŰVELŐDÉSI TÁRSASÁG – © HMMT, 2019. * ISSN 1582-9006 *

A ZAJZONI RAB ISTVÁN KÖZÉPISKOLA TANÍTÓI KÖZÖSSÉGE

XXVI. MEGYEI TEHETSÉGKUTATÓ VERSENY

(Folytatás a 3. oldalról.)

III. osztály: I. díj: Suciu Noémi Mónika (2-es Sz. Diaconu Coresi Ált. Isk.), II. díj: Drăgoiu Ivett Mária (15-ös Sz. Ált. Isk.), III. díj: Blaga Anita (Zajzoni Rab István Középiskola), Dicséret: Tudor Rebeka (Áprily Lajos Főgimnázium).

IV. osztály: I. díj: Mózes Edina (2-es Sz. Diaconu Coresi Ált. Isk.), II. díj: Kovács Melánia Ágota (Olthévízi Ált. Isk.), III. díj: Rosenmayer Elisabeth (2-es Sz. Diaconu Coresi Ált. Isk.), Dicséret: Kiss-Istok Bettina (Zajzoni Rab István Középiskola).

Gratulálunk nekik!

*

Köszönet és dicséret illeti iskolánk Diáktanácsának azon tagjait, akik játékokkal szórakoztatták a gyerekeket: Bartos-Király Júlia, Deák Anikó, Jakab Csenge, Kiss-Istók Dávid, Kovács Eszter, Köpe Mária Magdolna, Nagy Emese, Rab Andrea Szilvia és Sipos Zsuzsa.

*

Anyagi támogatóink: a Barcasági Csángó Alapítvány, a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetségének Brassó megyei szervezete, a Paprika bolt, a Metromat Kft, a Dencopan pékség és egy neve elhallgatását kérő személy. Nekik is hálásan köszönjük!

VERES EMESE GYÖNGYVÉR

BARCASÁGI CSÁNGÓ TOLLFORGATÓK AZ I. VILÁGHÁBORÚBAN

(Folytatás előző lapszámunkból.)

Fóris István később átmásolta, néhol átjavította a fronton írt verseit. Ezeket a letisztázott verseket olvashattam én még az 1980-as évek közepén. A nemrég előkerült hagyatékról még a család is megfeledkezett, mert Fóris István leánya szerint csak az a tiszta füzet maradt meg, a többit édesapja még 1940-ben elégette, amikor a hatósági emberek sorozatos ellenőrzéseket és házkutatásokat tartottak. Időközben leánya is elhunyt, még mielőtt erről a hagyatékról beszélhettem volna vele. Így már nem tudtam megörökíteni az emlékeit édesapjáról, történeteiről, véleményét a versekről, írásairól általában. Az idei év elején azonban kiderült, hogy az unokák további füzeteket őriznek még a hagyatékból.

A fennmaradt szövegek önmagukért beszélnek. A világháborúban írt versek mennyisége meghaladja a több tucatot. Vannak közöttük sikerültebbek, vannak kevésbé kidolgozottak, de mindenképp képet kapunk a frontról, a fogságról, a bajtársakról, a hat osztályos földműves ember íráskészségéről, amelyből az alábbiakban csak minimális ízelítőt nyújthatunk.

Kárpátok közt

Kárpátok közt a „beszkidek” tövében.
Itt vagyunk mi a muszka sógorral szemben
Kettős bakák, százegyesek vegyítve,
Úgy állunk a sógorral farkaszszemet nézve.

Néha, néha összeakad, tengelyünk.
És akkor mi, csunyául lövöldözünk.
Nem számítva, hogy ők nekünk sógorunk.
Mért jött ide!? vesszen! ez a jelszavunk.

Egyszer, máskor fontoljuk, baka módra.
Ki is lehet, sorsunknak okozója?
Nem más pajtás! hanem az a muszka czár!
Vagy inkább a miniszterei talán!?
Verje is meg a nagy Isten azokot.
Akik miat elhagytuk családunkat.
Lelkiismeretüktől legyenek zaklatva.
Ezt kívánjuk mi a lövészárkokban.

Nem teljesült galád tervük, ő nekük.
Mert az ördöggel szövetkeztek ők.
Isten segít, áll hazánk, s állani fog.
Megmutatja ezt! győztes hadunk!

Írtam a Kárpátok közt ezt is 1915 IV/26.án. Ezeket még azokban a napokban elküldtem a brassói lapoknak, nem tudom elértek e odáig, nem hallotam rolluk semit.

Fóris I. 2-ös baka

(A szerző megjegyzése: A Brassói Lapok számait átlapozva, nem találkoztam bennük Fóris István verseivel.)

Ima a harcztéren

E Pünkösd ünnepében jó Atyánk
Halgasd meg forró imánk.
Te ki nézsz ránk a magasból.
Feléd sóhajtunk a lövészárkokból.

Mi szegény ártatlan katonák,
Most oly közel állunk hozzád.
Csak a te neveddel foglalkozunk.
Segíts meg minket, édes Istenünk.

Adj erőt nekünk, könyörgünk,
Bátorságot, kitartást hogy győzzünk.
Törd meg gőgös ellen felünk,
Ki oly galádul tört, ellenünk.

Hisz mi az igazság mellett vagyunk,
Szent a czél, amelyért harczolunk,
Segíts! Tehát, segíts! Minket
Aczélosicsd a mi erőnket.

Ments meg a veszedelmekben
Oltalmazz a küzdelmekben.
Adj vissza családainknak.
Akik értünk imádkoznak. Ámen.

Írtam Pünkösd első napján a harcztéren 1915 V/29. Fóris

(Folytatjuk.)